

บันทึก

เรื่อง คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาปรับปรุงพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด สภาผู้แทนราษฎร ขอคำปรึกษาเกี่ยวกับวิธีการร่างกฎหมาย ว่าควรกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง คุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัดฯ หรือพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด ฯ

คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาปรับปรุงพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด สภาผู้แทนราษฎร ได้มีหนังสือด่วนมาก ที่ ๑๐๖๘/๒๕๓๒ ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๓๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาปรับปรุงพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด สภาผู้แทนราษฎร กำลังพิจารณาร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. .... คณะกรรมการวิสามัญฯ จึงขอปรึกษาคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการร่างกฎหมาย ว่าควรกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัดหรือควรไปกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวแล้ว เห็นว่า การที่จะกำหนดเรื่องคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง คุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัดฯ หรือพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดฯ นั้น ไม่อาจกำหนดหลักเกณฑ์ที่แน่นอนได้ เพราะพระราชบัญญัติฉบับหนึ่ง ๆ จะมีสาระสำคัญครอบคลุมในเรื่องใดบ้างผู้ร่างกฎหมายย่อมพิจารณาได้ตามความเหมาะสม

บทบัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งหรือสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเท่าปรากฏในกฎหมายต่าง ๆ ในปัจจุบันมีดังต่อไปนี้

๑. คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งหรือสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย<sup>๑</sup>และมีบัญญัติเพิ่มเติมไว้ในพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง

<sup>๑</sup>มาตรา ๙๒ - มาตรา ๙๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๒๑

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.๒๕๒๒ ด้วย<sup>๒</sup>

๒. คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งหรือสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล มีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พ.ศ.๒๕๔๒<sup>๓</sup>ซึ่งต่อมาเมื่อมีพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.๒๕๔๖ ก็ได้มีการนำบทบัญญัติในส่วนดังกล่าวไปบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติเทศบาลาแต่อย่างใด

๓. คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งหรือสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด มีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด พ.ศ.๒๕๔๒<sup>๔</sup>ซึ่งต่อมาเมื่อมีพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ.๒๕๔๘ ก็ได้มีการนำบทบัญญัติในส่วนดังกล่าวไปบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัดฯแต่อย่างใด

๔. คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งหรือสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร มีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๘<sup>๕</sup>โดยได้มีพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๘ ออกมาเพื่อใช้บังคับเฉพาะการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และสมาชิกสภาเขตในวาระเริ่มแรกเมื่อมีการบังคับใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๘ ทั้งนี้ โดยพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๘ บัญญัติว่า ในการดำเนินการเลือกตั้งนั้น ถ้าพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวหรือพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๘ มิได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ให้นำกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบางส่วนมาใช้บังคับโดยอนุโลม ต่อมาเมื่อมีพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๓๑ ใช้บังคับ พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวจึงบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิเลือกตั้งและการสมัครรับเลือกตั้งไว้ว่า บุคคลจะมีสิทธิและใช้สิทธิเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกตั้งได้ต้องมีคุณสมบัติและไม่เป็นบุคคลที่ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกตั้งตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร

๕. คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งหรือสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยา มีบัญญัติไว้ใน

<sup>๒</sup>มาตรา ๑๗ - มาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒

<sup>๓</sup>มาตรา ๑๗ - มาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๒

<sup>๔</sup>มาตรา ๑๖ - มาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด พ.ศ.๒๕๔๒

<sup>๕</sup>มาตรา ๑๒ - มาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๘

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๒๑<sup>๖</sup> สำหรับกรณีของเมืองพัทยาไม่มีพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยา

จากข้อเท็จจริงดังกล่าว คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) เห็นว่า เรื่องคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งหรือสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและสมาชิกสภาจังหวัดได้แยกบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดฯ ส่วนคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งหรือสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งและไม่สมควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎหมายธรรมดาได้ จึงได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เว้นแต่คุณสมบัติของบุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าวนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยยังได้บัญญัติให้กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกด้วย สำหรับกรณีของกรุงเทพมหานครและเมืองพัทยานั้นมีโครงสร้างของการปกครองที่แตกต่างจากราชการบริหารส่วนท้องถิ่นอื่นโดยกำหนดไว้เป็นกฎหมายพิเศษโดยเฉพาะคือ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๒๑ คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งหรือสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครและสมาชิกสภาเมืองพัทยาจึงได้บัญญัติแตกต่างกันไปโดยบัญญัติรวมไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครและพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา มิได้แยกบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการเลือกตั้งฯ ดังเช่นในกรณีสมาชิกสภาเทศบาลหรือสมาชิกสภาจังหวัด

สำหรับปัญหาที่หารือว่าควรกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัดหรือพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดานั้น ในปัจจุบันบทบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวได้แยกบัญญัติไว้อย่างชัดเจนและเข้าใจง่ายอยู่แล้วในพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) เห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว

(ลงชื่อ) อมร จันทรมบูรณ์

(นายอมร จันทรมบูรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

<sup>๖</sup>มาตรา ๑๑ - มาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา  
มิถุนายน ๒๕๓๒